

LES INTERVENCIONS D'INFERMERIA EN LA PRÀCTICA CLÍNICA PER PREVENIR EL SUÏCIDI EN ADOLESCENTS

Treball fi de grau - Infermeria

Alumne: Ona Pont Tengo

Director: Ignacio Blanco

Curs 2021 - 2022

Centre adscrit a:

AGRAÏMENTS

Primerament, m'agradaria agrair al meu director Ignacio Blanco, per ajudar-me a emprendre aquest treball, per aconsellar-me i guiar-me en tot moment de la millor manera possible. Així com, agrair a tots els docents que m'han acompanyat durant aquests quatre anys, per tot l'esforç i temps dedicat cap als alumnes.

Seguidament, m'agradaria agrair als meus éssers estimats, tant a la família com als amics i a la parella, que han estat al meu costat, donant-me suport fins a l'últim moment. A tots els companys que he conegut en aquesta experiència, que és la universitat, i que hem acabat creixent com a futurs infermers.

Finalment, agrair a tot el personal sanitari, sobretot a tot als professionals d'infermeria, que m'han ajudat a conèixer i valorar aquesta professió, i fer-me sentir orgullosa de la decisió que vaig prendre en entrar en aquesta carrera.

RESUM

Introducció: Actualment, cada any se suïciden a prop d'unes 700.000 persones segons l'OMS. El suïcidi es defineix com "la mort causada per un acte intencional d'autolesió que està dissenyada per ser mortal". No existeix perfil de persona suïcida, però hi ha certs grups poblacionals que són més vulnerables a patir-ho, com els adolescents.

Objectiu: Realitzar una revisió de la literatura per conèixer les intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents en els últims 10 anys a nivell mundial.

Metodologia: Executar una revisió bibliogràfica utilitzant les bases de dades PubMed i CINAHL

Resultats: S'han seleccionat 17 articles que han pogut respondre als diferents objectius plantejats. Entre aquests, sis eren intervencions de propostes de mesures, quatre estratègies de prevenció, tres intervencions que avaluen el risc, una intervenció sobre el comportament cognitiu, un altre una intervenció de reflexió sobre creences, un pla d'acció, i finalment, un pla d'acció juntament amb avaluació de risc.

Conclusions: En aquesta revisió es demostra que els professionals d'infermeria tenen un paper fonamental en les intervencions que realitzen per prevenir el suïcidi en adolescents, sobretot en l'àmbit escolar i atenció primària. Encara que, són necessàries més investigacions sobre les intervencions pròpies d'infermeria, ja que moltes d'aquestes es porten a cap juntament amb tot l'equip multidisciplinari.

Paraules claus: Suïcidi, intent de suïcidi, adolescent, infermer/a, infermeria, prevenció, mesures preventives

ABSTRACT

Background: Nowadays, about 700,000 people commit suicide every year according to the WHO. Suicide is defined as “death caused by an intentional act of self-injury that is designed to be fatal”. There is no profile of a suicidal person, but there are certain population groups that are more vulnerable to suicide, such as adolescents.

Objective: To conduct a literature review to understand the nursing interventions to prevent suicide in adolescents in the last 10 years worldwide.

Method: Carry out a bibliographic review using the PubMed and CINAHL databases.

Results: 17 articles have been selected because they have been able to respond to the different objectives raised. Among these, six were interventions to propose measures, four were prevention strategies, three were interventions that assess risk, one was interventions on cognitive behavior, another one was an intervention to reflect on beliefs, then, one was a plan of action, and finally, one was plan action together with risk assessment

Conclusions: This review shows that nursing professionals have a fundamental role in the interventions they carry out to prevent suicide in adolescents, especially in the school environment and primary care. However, more research is needed on the interventions proper for nursing, since many of these are carried out together with a multidisciplinary team.

Key words: suicide, suicide attempt, adolescents, nurse, nursing, prevention, prevention measures

Índex

1. Introducció	7
1.1. Pregunta d'investigació.....	9
2. Objectius del treball	10
2.1. Objectiu general.....	10
2.2. Objectius específics.....	10
3. Metodologia	11
3.1. Paraules claus.....	11
3.2. Bases de dades.....	11
3.3. Criteris de selecció.....	12
3.4. Estratègia de cerca.....	13
3.5. Diagrama de flux.....	14
3.6. Ús de gestors de referències.....	14
3.7. Registres de variables d'estudi.....	15
3.8. Limitacions i aspectes ètics.....	15
4. Resultats	16
5. Discussió	35
5.1. Evolució del nombre de publicacions.....	35
5.2. Àrea geogràfica amb major nombre de publicacions.....	36
5.3. Característiques dels adolescents.....	36
5.4. Professionals que realitzen les intervencions.....	37
5.5. Intervencions d'infermeria.....	38
5.6. Eficàcia de les intervencions d'infermeria.....	39
6. Conclusió	41
7. Implicació en la pràctica professional	42
8. Cronograma	43
9. Referències bibliogràfiques	44

Índex de taules

Taula 1. Taula resum amb les paraules MeSh	11
Taula 2. Estratègies de cerca.....	13
Taula 3: Article 1.....	18
Taula 4. Article 2.....	19
Taula 5. Article 3.....	20
Taula 6. Article 4.....	21
Taula 7. Article 5.....	22
Taula 8. Article 6.....	23
Taula 9. Article 7.....	24
Taula 10. Article 8.....	25
Taula 11. Article 9.....	26
Taula 12. Article 10.....	27
Taula 13. Article 11.....	28
Taula 14. Article 12.....	29
Taula 15. Article 13.....	30
Taula 16. Article 14.....	31
Taula 17. Article 15.....	32
Taula 18. Article 16.....	33
Taula 19. Article 17.....	34

Índex de figures

Figura 1. Diagrama de flux.....	14
Figura 2. Cronograma treball fi de grau.....	43

1. INTRODUCCIÓ

Des dels darrers anys, la importància de disposar d'una bona salut mental ha sigut un tema que ha anat augmentant de manera significativa fins avui dia. Actualment, cada any se suïciden a prop d'unes 700.000 persones segons l'OMS, afectant així a totes les regions del món independentment dels ingressos econòmics de cada població.[1](#)

A causa de la situació que ens trobàvem i tenint un índex de suïcidi mundial tan elevat, l'OMS va decidir realitzar una prevenció del suïcidi elaborant una guia anomenada LIVE LIFE (“viu la vida”), on es recomanen un seguit d'intervencions dirigides a tota la població, i no només al sistema sanitari. Alguns exemples d'aquestes són: educar als mitjans de comunicació perquè informin de la responsabilitat del suïcidi o restringir en qualsevol àmbit l'accés a mitjans que es puguin utilitzar per suïcidar-se.[2](#)

Segons les dades recollides en els estudis de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) l'any 2020, la principal causa de mort a Espanya entre els joves de 15 i 29 anys, amb un 32,4%, és el que s'anomena “causes externes”. Dintre de la classificació de les causes externes, el suïcidi és considerat la principal causa de mort externa amb un total de 3.941 morts registrades. [3](#)

L'Institut d'Estadística de Catalunya (IEC) durant el 2020 va registrar un total de 556 morts per suïcidi.[4](#) Del total, en destaca el rang d'edat dels 15 als 24 anys, considerats adolescents, on es van registrar 148 morts. [5](#)

Després que, el Codi Risc de Suïcidi de Catalunya registres més de 19.000 episodis de conducta suïcida durant els últims sis anys, i, sent aquest una codificació de l'existència d'episodis suïcides del departament de salut, es va iniciar un Pla Nacional de Prevenció del suïcidi 2020-2024 (PAC) des de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT). De les 4.148 persones que van realitzar episodis en el 2019, el 91,3% (3.860 persones) van fer un episodi, mentre que el 6,0% (249 persones) en van fer dos i el 0,7% (30 persones) tres. És per això que es crea la PAC per ajudar a complir les línies estratègiques de l'OMS en relació amb la prevenció del suïcidi, afegint l'estudi del desenvolupament del programa Codi Risc de Suïcidi de Catalunya, entre altres, per tal de millorar les dades. [6](#)

La paraula suïcidi prové de dos termes de la llengua llatina, “Sui” que significa “de sí” i de “Ciduum” que significa “acte de matar”. Segons el manual MSD, el suïcidi es defineix com “la mort causada per un acte intencional d'autolesió que està dissenyada per ser mortal”, aquest acte sol ser una interacció entre múltiples factors desencadenants. No existeix un perfil de persona suïcida com a tal, encara que hi ha certs grups poblacionals més vulnerables a arribar a tenir conductes suïcides, com per exemple les persones LGTBIQ +, la gent gran, els adolescents i els joves llatinoamericans.[7](#)

L'adolescència és el pas de la infantesa a l'edat adulta. Es tracta d'una etapa de transició on es produeixen un seguit de canvis físics, mentals i emocionals, ja que el cervell està en constant canvi i realitza noves connexions segons les experiències pròpies de cada individu. Però, cal destacar que no totes les persones viuen aquesta fase de la mateixa manera, pel fet que està molt determinada pels seus factors socials, econòmics i culturals. [8](#)

Per posar-nos en context, durant l'adolescència el cervell està en constant canvi, i trobem dues zones alterades. Aquestes són, el sistema límbic i el còrtex prefrontal. El sistema límbic és l'encarregat de processar les nostres emocions i de proporcionar-nos recompenses, com la segregació de dopamina quan estem en un ambient còmode i ens ho estem passant bé. En aquesta etapa, el sistema límbic està hiperreactiu, per tant, es produeix una major inestabilitat emocional, major sensibilitat, malinterpretació de comentaris, etc. Per altra banda, el còrtex prefrontal s'encarrega de coordinar funcions cognitives més complexes o delicades, com per exemple prendre decisions, planificar horaris i tasques, inhibir els comportaments inadequats, entre altres. En aquesta etapa el còrtex prefrontal té una maduració tardana, que, com a conseqüència, produeix més dificultats en els adolescents a l'hora de planificar esdeveniments i prendre decisions. També augmenta la rigidesa comportamental i experimenta una disminució de la capacitat de controlar la conducta. [9](#)

Es considera un punt d'inflexió on els joves es deixen influenciar molt pel seu entorn, per les xarxes socials i es qüestionen molt la seva imatge personal. Se senten vulnerables a les opinions de la gent i necessiten l'aprovació constant. Per això, quan es troben davant situacions difícils on els hi és complicat gestionar les seves emocions tendeixen a un comportament més extrem. Actualment, el suïcidi és la quarta causa de defunció mundial en aquest grup social, i ha anat augmentant considerablement durant els últims anys. [10](#)

La infermeria és una ciència que té com a objectiu tenir cura dels usuaris en el seu ampli espectre. Durant el nostre aprenentatge adquirim la capacitat d'atendre qualsevol patologia independentment de si és física o mental, i així poder vetllar per la salut dels qui ho necessiten. Des de la infermeria s'estableix un seguit d'intervencions, basades en el criteri i coneixement clínic, per tal d'adquirir una millora en els resultats de salut de cada persona, i aquestes s'anomenen intervencions d'infermeria. Algunes d'elles, estan estandarditzades en el Nursing Intervention Classification (NIC), aquest es tracta d'un manual on es detallen totes les intervencions que realitza infermeria, i s'utilitza per redactar correctament el pla de cures d'infermeria, també denominat amb les sigles P.A.E, juntament amb altres documents. [11](#)

Així doncs, amb la informació que he recopilat anteriorment i els motius exposats, fent èmfasi en l'augment de les taxes visualitzades envers el suïcidi en adolescents, i sent el suïcidi un greu problema de salut pública. Com a futura infermera, em neix la inquietud de realitzar una revisió de la literatura per aportar un aprenentatge personal i professional i, a la vegada, augmentar el meu coneixement sobre aquest tema, que pot resultar una gran incògnita per la resta de professionals de la salut.

1.1. Pregunta d'investigació

Per formular la pregunta d'investigació d'aquest treball s'ha seguit l'estratègia PICO (Pacient Intervenció Comparació Outcomes), aquest mètode s'utilitza per redactar de manera correcta el plantejament de la pregunta d'investigació, fent-la més específica per la nostra cerca bibliogràfica. S'executa seguint un conjunt d'elements especificats en el seu propi nom, com el tipus de pacient al qual està enfocat, el tractament o la intervenció que haurà de seguir, la comparació d'intervencions i alternatives que hi ha, i finalment, els resultats que volem obtenir. [12](#)

Per tant, la pregunta d'investigació formulada per aquest treball, és la següent:

Quines intervencions realitza infermeria durant la seva pràctica clínica per prevenir el suïcidi en adolescents?

2. OBJECTIUS DEL TREBALL

2.1. Objectiu general

Realitzar una revisió de la literatura per conèixer les intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents en els últims 10 anys a nivell mundial.

2.2. Objectius específics

Conèixer l'evolució del nombre de publicacions d'articles sobre les intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents durant aquests últims 10 anys.

Identificar en quines àrees geogràfiques han publicat un major nombre d'articles sobre les intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents.

Identificar les característiques dels adolescents que presenten més risc a desenvolupar idees autolítiques.

Definir quins professionals de la salut formen realitzen les intervencions per prevenir el suïcidi en adolescents.

Conèixer quins tipus d'intervencions d'infermeria es realitzen per disminuir el risc de suïcidi en adolescents.

Identificar si les intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents han sigut eficaces.

3. METODOLOGIA

Per realitzar la cerca dels articles que formen part d'aquesta revisió es va seguir la declaració PRISMA 2020 (Preferred Reporting Items for Systematic reviews and Meta-Analyses). Aquesta declaració consta d'un seguit d'ítems on s'exposen els punts a seguir, per ajudar als autors de revisions sistemàtiques a fer-les de manera adequada i ordenada, extraient així tota la informació necessària dels articles seleccionats. [13](#)

La majoria de fonts d'informació utilitzades per realitzar el treball han sigut fonts secundàries sent aquestes bases de dades científiques.

3.1. Paraules claus

Les paraules claus anomenades descriptors, utilitzades per realitzar la cerca, s'han extret del Medical Subject Heading abreviat com a MeSh, aquestes estan descrites en tres idiomes per tal de facilitar la búsqueda i s'esmenten a la *Taula 1*:

Taula 1. Taula resum amb les paraules MeSh utilitzades per la cerca

Anglès	Català	Castellà
Suicide	Suïcidi	Suicidio
Suicide Attempt	Intent de suïcidi	Intento de suicidio
Adolescents	Adolescent	Adolescente
Nurse	Infermer/a	Enfermera/o
Nursing	Infermeria	Enfermería
Prevention	Prevenió	Prevención
Preventive Measures	Mesures preventives	Mesuras preventivas

S'han fet ús d'aquestes paraules claus MeSh en concret, perquè al realitzar totes les cerques s'esmentaven reiteradament en tots els articles d'interès.

3.2. Bases de dades

La revisió bibliogràfica es va elaborar a través d'una cerca d'articles publicats en les bases electròniques de dades científiques, sent aquestes PubMed i CINAHL.

PubMed:

És una base de dades d'accés lliure per accedir a MEDLINE, està especialitzat en articles de ciències de la salut publicats en revistes i llibres digitals.[14](#)

CINAHL:

Comulative Index of Nursing and Allied Literature Complet més conegut com a CINAHL, és una base de dades que conté més de 1.350 revistes especialitzades en l'àrea d'infermeria, la majoria amb text complet. En el meu cas vaig poder accedir via la biblioteca on-line de l'Ecampus de la universitat TecnoCampus. [15](#)

Tenint coneixença de les diferents bases de dades que es poden trobar, es va decidir descartar algunes com Google Academic, Scielo o CUIDEN, perquè es va considerar que pel tipus de treball es necessitaven unes bases de dades més genèriques i fiables com PubMed i més específiques del camp d'infermeria com CINAHL.

3.3. Criteris de selecció dels documents

Prèviament a la cerca bibliogràfica a les diverses bases de dades es van determinar un seguit de criteris d'inclusió i exclusió, amb l'objectiu de delimitar els articles que seran seleccionats per redactar la revisió literària.

Els criteris d'inclusió seleccionats han sigut:

- Els articles que incloguin les intervencions d'infermeria que s'han realitzat per prevenir el suïcidi en persones adolescents, independentment del sexe i de la zona geogràfica on s'hagin realitzat.
- Els articles redactats en català, anglès i castellà.

Els criteris d'exclusió seleccionats han sigut:

- Els articles que s'hagin redactat en idiomes estrangers diferents de l'anglès.
- Els articles amb intervencions realitzades a persones de menys de 13 anys i més de 24.
- Els articles publicats fa més de 10 anys.
- Els articles que només tinguin disponible l'abstract.

3.4. Estratègia de cerca

L'estratègia de cerca ha estat modificada en cada base de dades individualment, per ajustar-se de manera adient al seu mètode de búsqueda. En ambdós casos es van utilitzar terminologies angleses, ja que la majoria d'articles estan redactats en aquest idioma, i així es va poder obtenir un major nombre de resultats.

També es va fer ús d'operadors booleans com AND i OR, per acabar de definir l'estratègia de cerca fent ús d'una tècnica més precisa, no va ser necessari utilitzar NOT, ni truncaments i cometes.

La metodologia realitzada va permetre recopilar una quantitat notable d'articles. Tot i això, per tal d'adquirir una resposta més concreta i específica de la informació extreta per la revisió literària, es va decidir acotar el nombre introduint límits a la cerca, aquests són articles des de l'any 2012 i fins a l'actualitat. D'aquesta manera s'ha evitat recopilar dades antigues que ja no siguin actuals i poguessin aportar a conclusions errònies.

Taula 2. Estratègies de cerca utilitzades a les diferents bases de dades

Base de dades	Estrategia de cerca	Filtres de cerca	Articles obtinguts	Articles seleccionats
PubMed	suicide AND (nursing OR nurse) AND adolescents AND preventive measures suicide attempt AND (nursing OR nurse) AND adolescents AND prevention	Publicacions: <ul style="list-style-type: none"> • 10 years Idioma: <ul style="list-style-type: none"> • Catalan • Spanish • English Edats: <ul style="list-style-type: none"> • Adolescents: 13 a 18 anys • Young adults: 19 a 24 anys Text habilitat: <ul style="list-style-type: none"> • Full text 	237	14
CINAHL	suicide AND adolescents AND (nursing or nurse) AND prevention	Data de publicació: <ul style="list-style-type: none"> • 2012 al 2022 Idioma: <ul style="list-style-type: none"> • English • Spanish 	66	3

Es van realitzar aquestes tres estratègies de cerca en concret, ja que es va considerar que eren les més concretes i encertades per tal de trobar un major nombre d'articles relacionats directament amb els objectius proposats.

En realitzar la recerca bibliogràfica se'n van identificar 303 articles entre les dues bases de dades utilitzades, un cop es van excloure els articles repetits es van obtenir un total de 295 articles. Dels quals, després d'haver fet la selecció pels criteris d'inclusió i exclusió, se'n van seleccionar 54. Es va fer una lectura de l'abstract. I, si l'article era capaç de respondre mínim tres variables d'estudi, es triava, per posteriorment, fer-ne una lectura completa. Del total, només 20 van ser seleccionats. Finalment, es va fer la lectura del text complet dels seleccionats i únicament es van incloure 17 en la part de resultats del treball.

3.5. Diagrama de flux

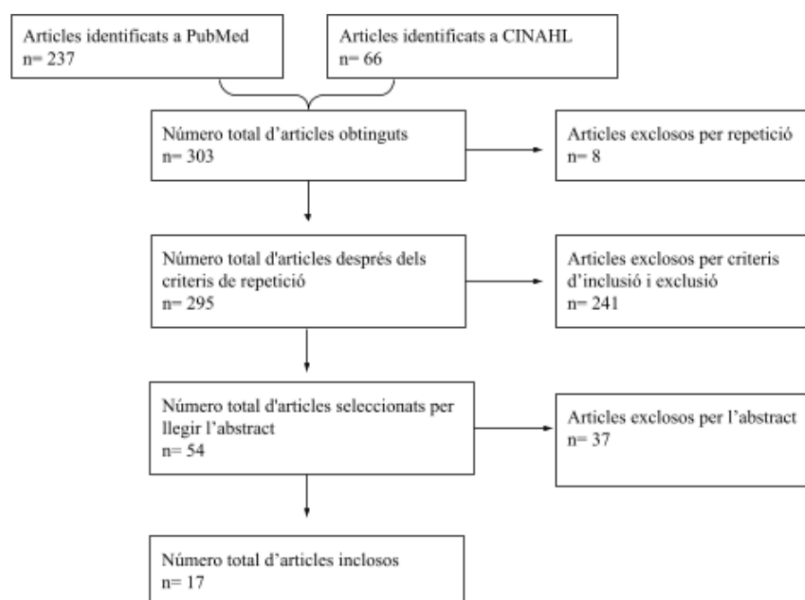

Figura 1. Diagrama de flux

3.6. Ús de gestors de referències

El gestor de referències utilitzat en aquest treball ha sigut el Mendeley. És una eina de treball que et permet gestionar i citar tots els articles que s'han cercat en les diferents bases de dades, de manera senzilla i en qualsevol format de citació.

En aquesta revisió, les referències trobades i utilitzades han sigut citades en el format Vancouver.

3.7. Registres de variables d'estudi

Les variables d'estudi que es van seleccionar per poder fer, posteriorment, un buidatge adequat dels resultats, i, per tant, elaborar un bon anàlisi de dades de manera objectiva i descriptiva dels diferents articles. Aquestes van ser:

- Any de publicació de l'article.
- Zona geogràfica on va dirigit l'article.
- Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi.
- Professionals que formen part en el grup d'intervencions per prevenir el suïcidi en adolescents.
- Els tipus d'intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents.
- L'eficàcia de les intervencions esmentades anteriorment.

Aquestes variables van ajudar a l'apartat de resultats del treball a tenir clara la informació que es va extreure de cada article, i, per tant, que es va poder utilitzar en el desenllaç del treball.

3.8. Limitacions i aspectes ètics de la metodologia

Limitacions

Durant la realització d'aquest treball, es van trobar algunes limitacions durant la cerca bibliogràfica. Gairebé en tots els articles revisats destaquen intervencions efectuades per diversos professionals de la salut. De manera que centrar-se només en el paper d'infermeria, suposava una dificultat en quant la recopilació d'informació per l'escassa informació que hi ha.

D'altra banda, l'estratègia de búsqueda podria haver sigut més específica, per tal d'identificar altres aspectes. Igual que tampoc no s'ha pogut assegurar que amb els criteris de selecció aplicats en algun dels articles descartats podrien haver sigut útils per aquesta revisió.

Aspectes ètics

Al realitzar una recerca bibliogràfica i utilitzar fonts d'informació aprovades legalment i publicades a revistes o bases de dades que ja tenen en compte aquests criteris, no s'ha tingut cap compromís ètic per fer ús d'aquesta informació. Encara que, en tot moment s'ha seguit el compromís ètic de l'investigador, és a dir, buscar informació de manera objectiva i complir el rigor ètic de la cerca bibliogràfica.

4. RESULTATS

Un cop realitzada tota la metodologia de cerca, es van identificar 303 articles, dels quals amb els exclosos per repetició es van obtenir 295. Amb els criteris d'inclusió i exclusió aplicats se 'n van seleccionar 54, i finalment, aplicant els criteris de selecció es van incloure 17 articles amb els quals he desenvolupat aquest treball.

D'aquests 17 articles, 14 d'ells van poder respondre a les quatre variables d'estudi plantejades en la taula de resultats. Els 3 articles restants, només van poder respondre, a tres variables, sent la que no van poder respondre, l'eficàcia de les intervencions.

Tots els articles seleccionats han estat publicats des del 2016 fins al 2020, sent la majoria d'articles, en concret 8 d'ells, de l'any 2019. Per altra banda, en relació amb la publicació d'articles segons la zona geogràfica, s'observa que la majoria d'ells han estat publicats als Estats Units, malgrat que en trobem de tot arreu del món.

En relació amb la variable de característiques dels adolescents, es pot observar que les característiques més comunes en adolescents amb risc de patir suïcidi són: pertànyer a col·lectius vulnerables com LGTBIQ, fent èmfasis en les persones transgènere, ser consumidors de substàncies nocives per la salut, tenir antecedents patològics de trastorn mental, autoestima baixa, problemes escolars, entorn familiar difícil, nivell econòmic baix, signes d'autolesions prèvies, abús físic i assetjament.

Pel que fa la variable dels professionals de l'equip d'intervenció es troba que la majoria d'articles treballen un equip multidisciplinari de salut mental format per psiquiatres, infermers, tècnics en cures auxiliars d'infermeria (TCAI), psicòlegs i treballadors socials. A més en alguns articles en concret observem la participació de personal escolar no sanitari com tutors acadèmics, també educadors socials i epidemiòlegs.

Respecte al tipus d'intervenció s'exposa que 6 articles descriuen intervencions com a propostes de mesures; 4 en parlen com a estratègies de prevenció; 3 com a avaluació de risc; 1 com a intervencions del comportament cognitiu; 1 com a intervenció de reflexió de creences, però no estan dirigides als pacients, sinó al personal sanitari; 1 com a pla d'acció; i finalment 1 com a intervencions d'un pla d'acció juntament amb avaluació de risc.

Per acabar, l'última variable sobre l'eficàcia de les intervencions ens mostra que 14 articles han confirmat l'evidència de les intervencions realitzades en cada estudi, mentre que 3 d'ells no ho han pogut demostrar.

Taula 3: Article 1. Implementing school nursing strategies to reduce LGBTQ adolescent suicide: a randomized cluster trial study protocol

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica	Característiques adolescents risc de suïcidi	Professionals de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció	Eficàcia de les intervencions
Implementing school nursing strategies to reduce LGBTQ adolescent suicide: a randomized cluster trial study protocol 16	Willing, C.E., Green, A.E. & Ramos, M.M.	22 d'Octubre del 2016	Estats Units	Adolescents del col·lectiu LGTBIQ amb tendència a patir assetjament	Infermers/es psicòlegs, treballadors socials i personal escolar no sanitari.	Proposta de mesures. Estratègies basades en l'evidència: 1. Identificar espais segurs 2. Prohibir l'assetjament, 3. Facilitar l'accés a personal sanitari no escolar que tinguin experiència en l'àmbit sexual i reproductor per persones LGTBIQ 4. Facilitar l'accés a psicòlegs i serveis socials 5. Desenvolupar entorn escolar segur per tots els estudiants. 6. Proporcionar educació sanitària utilitzant llenguatge inclusiu.	—

Taula 4. Article 2: Suicide assessment and treatment in pediatric primary care settings

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Suicide assessment and treatment in pediatric primary care settings 17	Sisler SM, Schapiro NA, Nakaishi M, Steinbuchel P	22 de Juny del 2020	Estats Units	Adolescents amb tendència a consumir substàncies nocives per el cos com drogues, amb antecedents de malalties mentals o problemes escolars.	Infermers, psicòlegs i psiquiatres.	Avaluació de risc. Infermeria consulta amb equip de psicologia per definir risc de suïcidi, segons el risc que tingui es decideix el tractament. Els més utilitzats són psicoteràpies, teràpies conductuals cognitives i teràpies interpersonals i ús de psicofarmacs. Es realitza educació sanitària als pacients i familiars. Seguiment per part d'infermeria d'atenció primària a llarg termini.	Un alt percentatge d'adolescents van acudir atenció primària abans de suïcidar-se o fer l'intent, els resultats mostren que la meitat d'ells gràcies això van decidir no fer-ho.

Taula 5. Article 3: Identification of At-Risck youth by suicide screening in a pediatric emergency departament

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Identification of At-Risck youth by suicide screening in a pediatric emergency departament 18	Ballard ED, Cwik M, Van Eck K, Goldstein M, Alfes C, Wilson ME, Virden JM, Horowitz LM, Wilcox HC.	27 de setembre del 2016	Estats Units	Adolescents amb símptomes psiquiàtrics.	Equip interdisciplinari que consta de metges, infermers, psicòlegs i epidemiòlegs.	Estratègia de prevenció. En el triatge d'urgències de psiquiatria l'equip d'infermeria fa ús del Ask suicide Screening Questions (ASQ) com estratègia de prevenció, consta de 4 elements i si un d'ells és positiu es considera risc de suïcidi.	Gràcies aquest mètode es va detectar que més de la meitat dels pacients seleccionats a l'estudi tenien risc de suïcidi.

Taula 6. Article 4: Therapeutic approaches for suicidal adolescents

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Therapeutic approaches for suicidal adolescents 19	Rajamohan S, Sharkey PL, Heavey E.	Setembre del 2018	Estats Units	Adolescents que tenen una alta exposició a la violència, que tenen antecedents de trastorns mentals, especialment depressió clínica, fan abús d'alcohol i altres substàncies i que pateixen ciberassetjament.	Infermeria i psicologia	Proposta de mesures. Amagar tots els objectes amb els que l'adolescent pugui autoferir-se. S'ha de canviar de tema en cas de sentir-se incòmode (l'infermer) i no dir topics com: el temps ho cura tot. A més, s'ha de desestigmatitzar l'ús de medicines per controlar i millorar la depressió o ansietat que pugui patir el pacient.	—

Taula 7. Article 5: *A qualitative systematic review of experiences and perceptions of youth suicide*

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
A qualitative systematic review of experiences and perceptions of youth suicide 20	Grimmond J, Kornhaber R, Visentin D, Cleary M	12 de Juny del 2019	Estats Units	Adolescents amb dificultat per expressar els sentiments, utilització de "frases fetes" i topics per fer-ho. Falta d'expectatives de futur, a més de baixa autoestima.	Metges, infermers i personal escolar	Proposta de mesures. Tractar al pacient com a una persona i no com a un boig, sense fent-li sentir diferent, i tenint en compte tant la salut mental com la física. També baixar les expectatives dels pares caps al seus fills i també es demostra que les iniciatives dutes a terme per grups juvenils ajuden amb la recuperació.	Els resultats d'aquesta revisió demostren la importància de realitzar les intervencions per reduir el risc de suïcidi sobretot en adolescents que s'aïllen socialment, i pateixen un estigma social.

Taula 8. Article 6: Assessing mental health in vulnerable adolescents

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Assessing mental health in vulnerable adolescents 21	Farley HR.	Octubre del 2020	Estats Units	Els adolescents es consideren un grup vulnerable per les malalties mentals, desenvolupament, i l'augment d'estrès que comporta. Tenen més tendència a desenvolupar ansietat i depressió.	Psiquiatres, psicòlegs, personal d'infermeria.	Avaluació de risc. Si quan la infermera està avaluant al adolescent sospita que pot patir alguna malaltia mental, s'evalua el risc de suïcidi, fent ús de preguntes obertes i iniciar converses amb declaracions. Si això és cert, es designa un pla que es transmet a la família i amb els professionals de salut mental. Les intervencions solen ser interdisciplinàries, i es sol combinar amb fàrmacs i teràpies cognitives. Fer educació sanitària per parts d'infermeria en adolescents i familiars.	Degut als bons resultats obtinguts amb les intervencions i teràpies mencionades anteriorment, s'ha comprovat que hi ha una disminució de les taxes de suïcidi.

Taula 9. Article 7: Reaching out to reduce health inequities for Maori youth

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Reaching out to reduce health inequities for Maori youth 22	Martel R., Reihana-Tait H., Lawrence A., Shepherd M., Wihongi T. & Goodyear-Smith F.	2019	Nova Zelanda	Situació de pobresa.	Infermers	Estratègia de prevenció. YouthCHAT. Es una eina psicosocial que funciona només online i adreçat a joves. Se'ls hi van preguntant diferents aspectes per tal de poder saber en quins aspectes de la seva salut mental estan preparats per a rebre ajuda i per a quins no. El test no dura més de 15 minuts i un professional de la salut rep els resultats a l'instant.	Amb aquesta eina s'ha aconseguit arribar a joves en àrees rurals que necessitaven ajuda i així poder prevenir el suïcidi, però sense sobreexplotar el sistema mèdic del país.

Taula 10. Article 8: The role of the school nurse in suicide interventions: An integrative review

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
The role of the school nurse in suicide interventions: An integrative review 23	Pestaner MC, Tyndall DE, Powell SB	29 de Novembre del 2019	Estats Units	Ús de drogues, trets de la personalitat com per exemple impulsivitat i situacions de la seva vida que son o han sigut moltl estressants	Personal d'infermeria, psicologia i metges. Personal escolar no sanitari.	Proposta de mesures. Com a intervencions trobem que la infermera escolar promou fer un seguiment després de les teràpies de psicologia amb els adolescents i incloure als pares. Promoure que hi hagi una bona comunicació entre pares, escola i professionals de la salut del centre i implementar un programa de prevenció del suïcidi a les escoles.	Els resultats d'aquestes intervencions ens mostra l'eficàcia d'elles. Ja que, hi ha una detecció precoç del risc de suïcidi, i per tant una disminució de la taxa. També han disminuït els factors de suïcidi i han augmentat els factors protectors.

Taula 11. Article 9: Perceptions of adolescents, teachers and parents towards causes and prevention of suicide in Secondary School students in Chiang Mai

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Perceptions of adolescents, teachers and parents towards causes and prevention of suicide in Secondary School students in Chiang Mai <u>24</u>	Surachai Chaniang, Warunee Fongkaew, Hunsa Seathbouppha, Sumalee Lirtmunlikaporn, Schepp KG	1 de Gener del 2019	Chiang Mai, Thailandia	Adolescents que passen per un esdeveniment negatiu a la vida, que tenen tendència a patir angoixa emocional, ansietat i depressió.	Proveïdors de salut, en especial personal d'infermeria	Estratègia de prevenció. Les intervencions per prevenir el suïcidi poden categoritzar-se en 3 nivells: - estratègies universals, estratègies selectives i estratègies personalitzades. Trobem 4 subcategories de prevenció del suïcidi que tracten de millorar l'autoestima de l'adolescent, donar més importància al suport parental, i del teu entorn social, i	Els resultats d'aquest estudi han demostrat l'eficàcia de les intervencions perquè arrel d'aquestes s'ha creat un compromís entre els pares, l'escola, els professionals de la salut i els adolescents.

						tenir un entorn de suport escolar.	
--	--	--	--	--	--	------------------------------------	--

Taula 12. Article 10: La adolescència como factor de riesgo de la conducta suicida

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
La adolescència como factor de riesgo de la conducta suicida <u>25</u>	Brizeth Aredo Peláez C, Guillaumet M, Hernández - Martínez - Esperanza E.	1 de Juny del 2018	Barcelona, Espanya	Els factors de risc i característiques que presenten els adolescents amb tendències suïcides són depressió, bullying escolar, sexe femení, pertànyer a una família disfuncional, consum d'alcohol i signes d'autolesió previa.	Personal d'infermeria de salut mental	Proposta de mesures. Crear un ambient on els adolescents vulguin buscar ajuda, un lloc es l'escola sobretot per la implementació de programes de prevenció. Les intervencions d'infermeria de salut mental s'han vist més favorables que les de altres unitats, ja que tenen alguns prejudicis a l'hora de tractar aquest tipus de pacients.	Com a resultats del treball s'ha comprovat que el seguiment de la infermera en els adolescents de salut mental es insuficient i s'haurien d'implementar més intervencions per millorar les taxes de suïcidi

Taula 13. Article 11: *Effect of Cognitive Behavioral Therapy and Peer Leadership on Suicidal Ideation of Adolescents in Bengkulu.*

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Effect of Cognitive Behavioral Therapy and Peer Leadership on Suicidal Ideation of Adolescents in Bengkulu. 26	Riska Amalya Nasution, Budi Anna Keliat & Ice Yulia Wardani	13 de Juny del 2019	Bengkulu, Indonesia	Baixa autoestima	Personal sanitari	Intervenció del comportament cognitiu. Utilitzar la terapia de comportament cognitiu. L'objectiu és canviar els pensaments i comportaments negatius en pensaments i comportaments positius per reduir els efectes emocionals negatius.	Els resultats de l'estudi han sortit positius.

Taula 14. Article 12: Cyberbullying and Victimization and Youth Suicide Risk: The buffering Effects of School Connectedness

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Cyberbullying and Victimization and Youth Suicide Risk: The buffering Effects of School Connectedness 27	JaHun Kim, Elaine Walsh, Kenneth Pike, Elaine Thompson	2019	Estats Units	Adolescents que pateixen ciberassetjament o assetjament escolar	Infermeria Escolar	Estratègia de prevenció. Implementar programes de prevenció del suïcidi a les escoles encapçalat per les infermeres, i ser un pilar pels estudiants que necessitin la seva ajuda. També crear un ambient positiu i de confiança per ells.	S'ha demostrat que creant aquest ambient i posicionant al equip infermer com una ajuda pels estudiants, ha millorat els pensaments dels alumnes que pateixen assetjament i ciberassetjament, i per tant ha reduït el risc de patir suïcidi.

Taula 15. Article 13: *To identify and support youths who struggle with living- nurses suicide prevention in pyschiatric outpatient care*

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
To identify and support youths who struggle with living- nurses suicide prevention in pyschiatric outpatient care 28	P. Omerov, Å. Kneck, L. Karlsson, A. Cronqvist i J. Bullington	14 d'abril del 2020	Suècia	Problemes amb el menjar, ús d'alcohol i drogues, problemes amb l'orientació sexual, trastorn d'ansietat o depressió i problemes relacionats amb el perfeccionisme	Infermers	Proposta de mesures. La tècnica s'anomena Nursing Care. Aquesta diu que és necessari que hi hagi un compromís i una empatia de la infermera cap al pacient. I també s'ha de crear una relació de suport a partir de tres categories: construir una relació amb confiança, despertar l'esperança i aproximar el problema des de dos professionals.	S'ha comprovat que amb aquesta tècnica es millora la prevenció i la relació infermera-pacient.

Taula 16. Article 14: Suicide prevention in transgender youth and adolescents: A poststructural nursing perspective

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Suicide prevention in transgender youth and adolescents: A poststructural nursing perspective 29	Brie Chang	2019	Estats Units	Persones transgènere	Infermers	Intervenció de reflexió de creences, no dirigida als pacients. Queer Theory: consisteix en entendre i ampliar el coneixement de les infermeres i així reduir les possibles interpretacions i falses creences sobre com pensen les persones transgènere.	Integrant aquesta política s'aconsegueix que hi hagi una millor prevenció del suïcidi en aquest col·lectiu i poder tractar millor als pacients.

Taula 17. Article 15: A suicide prevention strategy for youth presenting to the emergency department with suicide related behaviour: protocol for a randomized controlled trial

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
A suicide prevention strategy for youth presenting to the emergency department with suicide related behaviour: protocol for a randomized controlled trial 30	Korczak, D.J., Finkelstein, Y., Barwick, M. et al.	14 de Gener del 2020	Toronto, Canada	Adolescents amb antecedents psiquiàtrics com esquizofrenia, depressió, bipolaritat o ansietat	Terapeutes especialitzats i infermeria	Pla d'acció. Les intervencions es tracten d'un programa estandarditzat que abordi els sentiments, pensaments i conflictes que experimentin els joves suïcides. Es faria conjuntament amb un terapeuta format en aquest àmbit i infermeria. Les sessions es realitzarien tant amb els adolescents com els pares o tutors legals.	—

Taula 18. Article 16: Suicide prevention for school communities: An educational initiative for student safety

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Suicide prevention for school communities: An educational initiative for student safety 31	Roberts DC, Taylor ME, Pyle AD.	Maig del 2018	Texas, Estats Units	Adolescents amb antecedents familiars psiquiàtrics, que formen part del col·lectiu LGTBIQ+	Infermera escolar, treballadors socials, AMPA de l'escola.	Pla d'acció i avaluació de risc. La infermera escolar realitza un pla d'avaluació i desenvolupament del pla d'atenció sanitari individualitzat per planificar les intervencions durant les crisis i assegurar la seguretat dels pacients. Identificar els adolescents amb risc de suïcidi i posar-se en contacte amb els pares i l'escola.	Els resultats de la implementació d'aquest programa han sigut positius, ja que s'han pogut detectar de manera precoç casos d'intents de suïcidi

Taula 19. Article 17: *Effectiveness of a school-based mental health education program in an impoverished urban area of Peru*

Títol	Autors	Any de publicació de l'article	Àrea geogràfica on es dirigeix l'article	Característiques dels adolescents amb risc de suïcidi	Professionals que formen part de l'equip d'intervenció	Tipus d'intervenció d'infermeria	Eficàcia de les intervencions per prevenir el suïcidi
Effectiveness of a school-based mental health education program in an impoverished urban area of Peru 32	Kim HY, Nam EW, Jin KN, So AY.	29 d'Octubre del 2019	Peru	Adolescents d'un nivell econòmic baix. Consum de drogues, alt nivell de risc sexual, abús físic, sentiments d'humiliació i intimidació. Falta de proximitat entre adolescents i pares.	Personal de salut mental, infermeria.	Avaluació de risc. Les intervencions estan relacionades amb la disminució dels factors de risc, per tant tracten de promoure la salut mental i fer una prevenció en el tema de drogues i educació sexual. També es van dur a terme sessions d'educació sanitària per pares i familiars.	Les funcions de les intervencions van ser avaluades per un comitè tècnic, que van aprovar-ho i es va implementar amb un 50% de participants. Es va trobar que el programa d'intervencions tenia un efecte positiu en el grup d'adolescents amb intencions autolítiques, ja que va haver una millora en el grup que s'ha implementat el programa envers el grup control.

5. DISCUSSIÓ

L'objectiu d'aquest treball és realitzar una revisió de la literatura per conèixer les intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents en els últims 10 anys a nivell mundial. A través de l'estratègia de cerca executada, s'ha pogut seleccionar 17 articles per analitzar-los en profunditat.

Per simplificar la discussió i estructurar-la de manera més objectiva, s'ha dividit segons els objectius específics ja plantejats.

5.1. L'evolució del nombre de publicacions d'articles seleccionats sobre les intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents durant aquests últims 10 anys

Al realitzar aquesta revisió literària es van obtenir articles publicats des de l'any 2012 fins a l'any 2022. Un cop seleccionats els 17 articles finals, que compleixen els criteris de selecció establerts, els períodes de publicacions d'aquests articles es va reduir del 2016 fins al 2020.

Entre tots els articles s'ha pogut observar un gran augment de publicacions l'any 2019, en concret 8 d'aquests 17 articles van ser publicats aquest any, i aquests van ser els articles: *A qualitative systematic review of experiences and perceptions of youth suicide* [20](#), *Reaching out to reduce health inequities for Maori youth* [22](#), *The role of the school nurse in suicide interventions: An integrative review* [23](#), *Perceptions of adolescents, teachers and parents towards causes and prevention of suicide in Secondary School students in Chiang Ma* [24](#), *Effect of Cognitive Behavioral Therapy and Peer Leadership on Suicidal Ideation of Adolescents in Bengkulu* [26](#), *Cyberbullying and Victimization and Youth Suicide Risk: The buffering Effects of School Connectedness* [27](#), *Suicide prevention in transgender youth and adolescents: A poststructural nursing perspective* [29](#), i *Effectiveness of a school-based mental health education program in an impoverished urban area of Peru* [32](#).

Per tant, es pot dir que aproximadament un 47% dels articles seleccionats han estat publicats durant l'any 2019, mentre que un 23,5% han estat publicats el 2020, un 17,6% al 2018 i finalment un 11,7% al 2016.

5.2. Àrees geogràfiques que han publicat un major nombre dels articles seleccionats sobre les intervencions d'infermeria per prevenir el risc en adolescents

Durant la cerca d'articles no es va delimitar cap àrea geogràfica per tal d'obtenir un major nombre de resultats i fer una revisió més ampla sobre aquest tema. Per tant, es va poder observar que dels articles escollits amb la metodologia de cerca, 10 d'ells van ser executats i publicats en diferents ciutats dels Estats Units. L'autor *Sisler S.M.* en l'article *Suicide assessment and treatment in pediatric primary care settings* [17](#), exposa que en els Estats Units el suïcidi és la segona causa de mort en adolescents tant homes com dones d'entre els 10 fins als 24 anys. Per tant, podria ser que s'hagi incrementat la investigació sobre les intervencions d'infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents en aquest país, respecte a altres àrees geogràfiques, per tal d'assolir una major conscienciació sobre aquest tema.

Cal destacar també que, hi ha hagut altres publicacions arreu del món com a Tailàndia, Perú, Canadà, Espanya, Suècia, Indonèsia i Nova Zelanda.

5.3. Característiques dels adolescents que presenten més risc de suïcidi

D'acord amb la bibliografia revisada, les característiques més freqüents dels adolescents amb risc de patir suïcidi són: pertànyer al col·lectiu LGTBIQ, ser consumidors de drogues, tenir algun antecedent de malaltia mental diagnosticada, com depressió o ansietat, tenir autoestima baixa i/o haver patit assetjament escolar.

Segons *Ballard E.D.* en l'article *Identification of At-Risk youth by suicide screening in a pediatric emergency department* [18](#), quan un adolescent pateix depressió es sent desmotivats i sense esperança per viure. Per tant, pot presentar més possibilitats d'autolesionar-se amb la finalitat de suïcidar-se.

D'altra banda, una altra característica que es repeteix consecutivament en els adolescents amb aquest risc és el consum de substàncies nocives pel cos, sobretot l'abús d'algunes drogues com l'alcohol o el THC. Altres autors exposen aquesta característica com un fet desencadenant al suïcidi, en concret *Pestaner M.C.* en l'article *The role of the school nurse in suicide interventions: An integrative review* [23](#) exposa que aquest consum podria ser un factor psicològic important, que contribuiria de forma perjudicial al suïcidi en adolescents.

Tanmateix, altres autors destaquen diferents factors desencadenants, com el fet de pertànyer a un grup més vulnerable a patir assetjament, per exemple formar part de la comunitat LGTBIQ, o tenir dubtes sobre l'orientació sexual.

Fins i tot, en alguns articles com els dels autors *Grimmond J* [20](#) i *Riska Amalia N* [26](#) es menciona la baixa autoestima com una característica important. O bé en l'article *Effectiveness of a school-based mental health education program in an impoverished urban area of Peru* segons *Kim H.Y.* [32](#) que menciona el fet d'una manca de relació parental com a possible característica.

5.4. Professionals de la salut que realitzen les intervencions per prevenir el suïcidi en adolescents

Segons els autors de la cerca bibliogràfica realitzada no hi ha un únic professional que efectua per si sol les intervencions per prevenir el suïcidi, sinó que s'executen a través d'un equip multidisciplinari. Un fet que m'ha cridat l'atenció, és que no tots els articles seleccionats detallen els professionals que formen part d'aquest equip, i això pot ser perquè l'estratègia de busqueda per conèixer la composició d'aquest hauria de ser una altra més específica.

Farley H.R. [21](#), *Pestaner M.C.* [23](#) i altres autors, mencionen a diferents professionals com psicòlegs, psiquiatres i treballadors socials en la participació de les intervencions escrites en els seus articles. Fent referència a la necessitat de la seva col·laboració, a part de la d'infermeria, per obtenir uns millors resultats.

Tanmateix, segons *Aredo Peláez C.B.* [25](#) en l'article *La adolescencia como factor de riesgo de la conducta suicida*, descriu la importància del paper de la infermera en la prevenció del suïcidi i la promoció de la salut mental en els adolescents. Ja que, com a professionals de la salut poden intervenir en diferents àmbits com la família, la comunitat, l'escola i les institucions sanitàries.

Finalment, trobem que en l'article de *Implementing school nursing strategies to reduce LGBTQ adolescent suicide: a randomized cluster trial study protocol* de *Willging C.E.* [16](#), es descriu la participació del personal escolar no sanitari, com tutors acadèmics o educadors socials, que ajuden a la realització de diverses intervencions per crear un vincle entre els alumnes i els familiars, sent aquests últims normalment els pares.

5.5. Tipus d'intervencions d'infermeria que es realitzen per disminuir el risc de suïcidi en adolescents

Les principals intervencions d'infermeria presents en els articles seleccionats, són: propostes de mesures, estratègies de prevenció, avaluació de risc i teràpies del comportament cognitiu.

En relació amb les propostes de mesures, trobem que sis articles seleccionats exposen diferents mesures per tal de reduir el risc en adolescents en diferents àmbits socials. Per exemple *Willing C.E* [16](#) en l'article *Implementing school nursing strategies to reduce LGBTQ adolescent suicide: a randomized cluster trial study protocol*, ens explica que fan ús de sis estratègies basades en l'evidència que s'implementen des de l'escola, per reduir el risc de suïcidi en adolescents que formen part del col·lectiu LGBTIQ. Algunes d'aquestes són: identificar espais segurs, prohibir l'assetjament en l'escola, facilitar l'accés a personal sanitari que tinguin experiència en l'àmbit sexual i reproductiu per poder proporcionar informació a totes les persones LGBTIQ que ho necessiten i proporcionar educació sanitària per part d'infermeria fent ús de llenguatge inclusiu.

També tant *Pestaner MC* [23](#) com *Aredo Peláez C.B* [25](#) en els seus respectius articles analitzen i exposen altres intervencions com a propostes de mesures que duu a terme la infermera escolar. Com crear un ambient còmode pels adolescents on puguin acudir per demanar ajuda i implementar un programa de prevenció del suïcidi en les escoles, i promoure sessions conjuntes des de infermeria i psicologia amb els usuaris i els familiars, per tal d'establir una bona relació de comunicació entre ells.

A més *Grimmond J* [20](#) explica com a propostes de mesures el tracte al pacient i el respecte cap a ell, és a dir, tractar-lo com a una persona que està patint una malaltia i no com a un malalt mental, sense fer-lo sentir diferent dintre de la societat i deixar de banda l'estigmatització social.

D'altra banda, segons les estratègies de prevenció trobem quatre articles que avaluen diferents intervencions, com *Ballard E.D.* [18](#) on explica com infermeria, en el triatge d'urgències, quan creu que hi ha un possible risc de suïcidi passen un qüestionari anomenat "Ask suicide screening", que consta de quatre elements en els quals si un surt positiu es considera risc de suïcidi, d'aquest mode el qüestionari serveix com una bona eina de treball que es pot utilitzar per prevenir-ho de manera precoç.

Tanmateix, Martel R [22](#) en l'article *Reaching out to reduce health inequities for Maori youth* fan ús de l'eina YouthChat, un test de 15 minuts online on els professionals reben informació sobre quins aspectes de la salut mental de cada pacient estan preparats per rebre ajuda i quins no, i així saber si estan presents ideacions suïcides. A més, cal destacar que segons Ja Hun Kim [27](#) en l'article *Cyberbullying and Victimization and Youth Suicide Risk: The buffering effects of School Connectedness* una de les estratègies de prevenció més efectives són les implementacions de programes de prevenció de suïcidi en les escoles. Aquests encapçalats pels professionals d'infermeria, per poder ser un referent pels estudiants que demanen la seva ajuda.

En relació amb l'avaluació de risc, trobem que segons Sisler S.M. [17](#) i Farley H.R. [21](#) ens exposen en els seus articles, que al realitzar les anamnesis d'infermeria, si es sospita de possible risc de suïcidi, es realitza una interconsulta a altres professionals, com psicòlegs o psiquiatres, per tal de definir un pla d'acció i posteriorment un tractament a seguir. Aquest pot ser tant farmacològic com psicoterapèutic, a base de teràpies conductuals o cognitives, a més d'un seguiment indefinit segons l'evolució de cada pacient per part dels professionals sanitaris que ho requereixi.

També Kim H.Y. [32](#) en el seu article, explica que per part d'infermeria es realitzen intervencions per reduir els factors de risc promovent la salut mental i fent èmfasis en el tema de les drogues i salut sexual, realitzant sessions informatives tant per adolescents com per a familiars.

Finalment, Riska Amalya Nasution [26](#) en l'article *Effect of Cognitive Behavioral Therapy and Peer Leadership on Suicidal Ideation of Adolescents in Bengkulu* parla sobre la teràpia del comportament cognitiu, on l'objectiu és augmentar la baixa autoestima que tenen com a factor desencadenant alguns adolescents, canviant els pensaments i comportaments negatius en positius per tal de reduir els efectes emocionals nocius.

5.6. Eficàcia de les intervencions d'infermeria, realitzades en el punt anterior, per prevenir el suïcidi en adolescents

L'eficàcia de les intervencions esmentades en cada estudi, dels 14 que van poder contestar a aquesta variable, ha estat reconeguda positivament en la majoria d'ells. Ja que, algun article en concret exposa la necessitat d'implementar més intervencions d'infermeria per poder ser més eficaç.

Grimmond J [20](#) ens confirma l'eficàcia de les propostes de mesura analitzades en l'article, ja que, es redueix el risc dels adolescents que pateixen una estigmatització i un aïllament social. *Pestaner M.C.* [23](#) també ens afirma l'eficàcia de les seves intervencions amb una reducció de la taxa de suïcidi gràcies a la detecció precoç que realitzen, a part d'un augment dels factors protectors i una disminució dels factors de risc.

Per contra en l'article *La adolescencia como factor de riesgo de la conducta suicida* [25](#), s'exposa que les intervencions realitzades per infermeria són escasses i s'hauria d'implementar-ne més per tal d'afavorir la reducció de casos.

En relació amb les estratègies de prevenció, *Martel R* [22](#) ens menciona l'eficàcia de les intervencions analitzades explicant que gràcies a aquesta eina s'ha pogut arribar a adolescents d'àrees rurals que necessiten ajuda i no tenen facilitats per accedir als serveis de salut corresponents. Tanmateix, Ja Hun Kim [27](#), afirma l'eficàcia de les seves intervencions demostrant que gràcies a elles es crea un ambient confortable pel pacient i les famílies, posicionant l'equip d'infermeria com a una ajuda pels estudiants que pateixen assetjament i han tingut idees autolítiques. A més en l'article *Identification of At-Risk youth by suicide screening in a pediatric emergency departament* [18](#), es corrobora l'eficàcia de l'Ask Suicide Screening, ja que gràcies a l'ús d'aquesta eina es va detectar que més de la meitat dels pacients als quals se li va passar tenien risc de suïcidar-se.

Pel que fa a l'avaluació de risc, en l'article *Suicide assessment and treatment in pediatric primary care settings* [17](#) s'afirma l'eficàcia de les intervencions, perquè un alt percentatge d'adolescents van explicar que abans de fer l'acte de suïcidar-se van acudir a l'àrea d'atenció primària per demanar ajuda, i implementar el pla d'acció amb els diferents professionals de la salut.

Finalment, en l'article redactat per *Kim H.Y.* [32](#) ens torna a demostra l'eficàcia de les seves intervencions. Les funcions de les intervencions realitzades van ser avaluades per un comitè tècnic, que les van aprovar i les van implementar a un 50% dels participants. Es va observar un efecte positiu en el grup que se li havien fet les intervencions versus al grup control.

6. CONCLUSIÓ

Un cop realitzada analitzats els articles extrets, tenint en compte els objectius plantejats prèviament i la pregunta d'investigació. Podem extreure les següents conclusions:

En primer lloc, donat que la majoria d'articles trobats han sigut publicats als Estats Units, és de gran importància impulsar la recerca a Europa per tal d'afavorir la investigació sobre aquest tema en el nostre continent. A més, es pot concloure que hi ha hagut un augment significatiu de publicacions d'articles l'any 2019, en vers els altres, publicats els últims 10 anys.

En segon lloc, és important tenir present que poden haver-hi grups de risc que presentin conductes suïcides. Aquests són principalment adolescents consumidors de drogues, adolescents amb antecedents psiquiàtrics com depressió o ansietat, o bé que formin part d'algun grup més vulnerable com el col·lectiu LGTBIQ.

En tercer lloc, és important que l'atenció prestada a les persones amb conducta suïcida, sigui formada per un equip multidisciplinari, donat que així la situació pot ser tractada pels diferents professionals de l'equip sanitari de salut mental, i per tant, es pot proporcionar al pacient un millor abordatge de la situació. Cal destacar, que el personal d'infermeria és essencial en la realització de la prevenció del suïcidi, sobretot en l'àmbit escolar i atenció primària.

Finalment, les intervencions d'infermeria que s'han utilitzat són propostes de mesures, estratègies de prevenció i intervencions que avaluen el risc de suïcidi. Seria important implementar estratègies més personalitzades cap als diferents grups de risc i no mesures tan generals. Tanmateix, l'eficàcia d'aquestes estan demostrades de manera positiva en la majoria dels casos.

No obstant això, cal recalcar que durant la cerca bibliogràfica s'ha trobat una manca d'informació sobre les intervencions que realitzen pròpiament infermeria per prevenir el risc de suïcidi en adolescents. Per tant, en conclusió podem dir que són necessaris més estudis evidenciats que demostrin l'eficàcia d'aquestes intervencions únicament fetes pel personal d'infermeria.

7. IMPLICACIÓ A LA PRÀCTICA PROFESSIONAL

Com s'ha pogut observar en el treball realitzat, el suïcidi suposa un greu problema en l'actualitat que compromet la salut dels adolescents. Per la qual cosa és de gran importància que els professionals d'infermeria siguin coneixedors de totes les accions que poden fer, per tal de prevenir i reduir el seu risc.

Pel que fa a les intervencions que realitza infermeria per prevenir el suïcidi en adolescents analitzades en aquest treball, s'hauria d'aplicar en tots els centres d'atenció primària i en els triatges d'urgències el qüestionari "Ask Suicide Screening". Ja que, és una eina que ajuda a valorar el risc de suïcidi de manera precoç.

A més, s'ha de continuar fent èmfasis en el tracte amb el pacient de salut mental, perquè en la societat hi ha un gran estigma amb les persones que pateixen una malaltia mental, i s'ha de conscienciar que continuen sent persones i no se'ls hi ha de despersonalitzar per aquest fet, ni tractar-los de manera discriminatòria.

En l'àmbit escolar, s'ha de seguir incidint en la realització de xerrades de salut sobre l'ús de les drogues, i és necessari implementar una estratègia formativa a través de sessions obligatòries sobre les malalties mentals, incidint en quins factors desencadenants hi ha, per tal de conscienciar, sobretot, als adolescents.

8. CRONOGRAMA

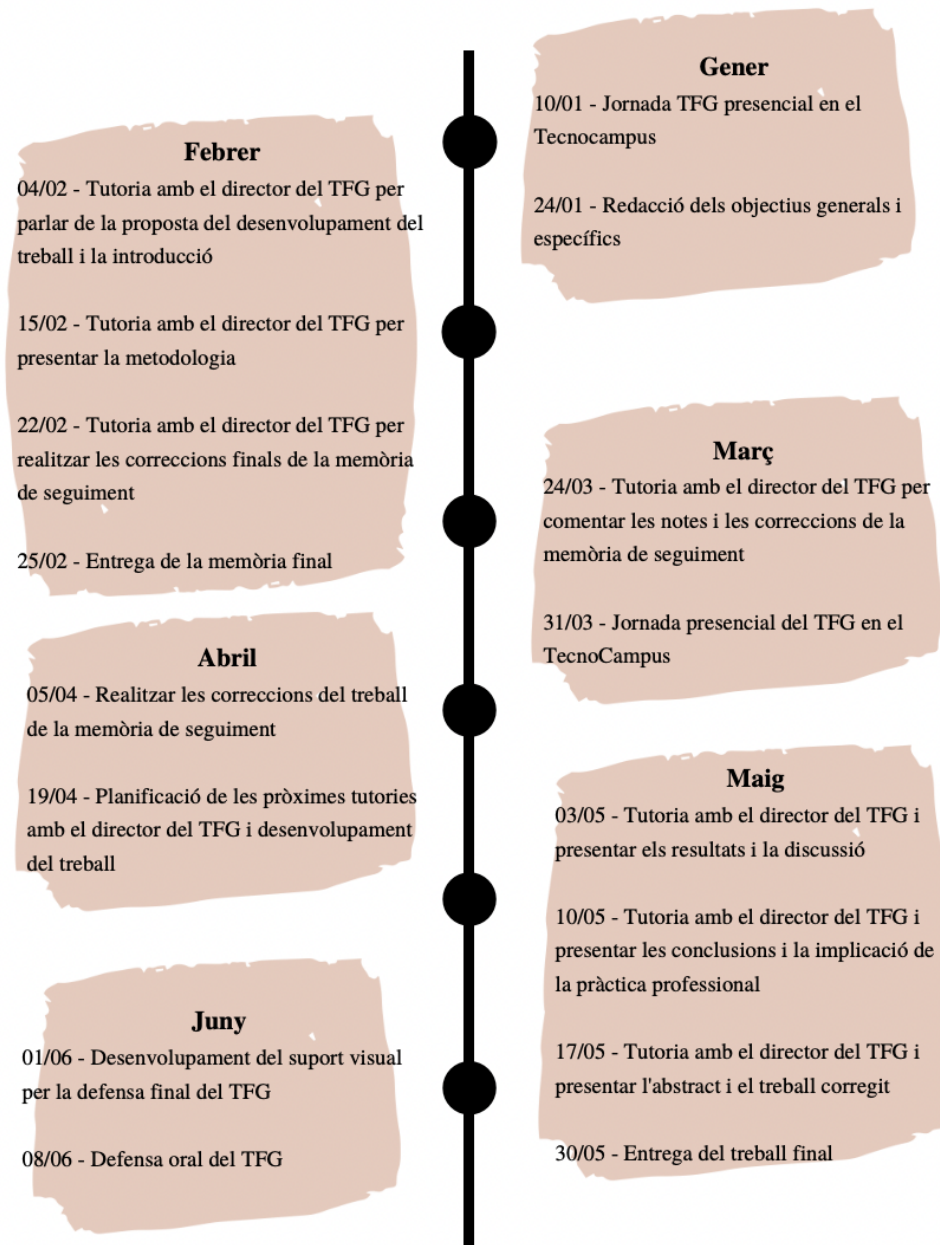

Figura 2. Cronograma treball fi de grau

9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Who.int. 2021. *Suicidio*. [Internet] Organització Mundial de la Salut. [Consultat el 10 de febrer del 2022]. Disponible a:
<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/suicide>
2. Who.int.2021 LIVE LIFE: An implementation guide for suicide prevention in countries. 2021 [Internet] Organització Mundial de la Salut [Consultat el 10 de febrer del 2022]. Disponible a: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240026629>
3. Instituto Nacional de Estadística. Defunciones según la causa de muerte año 2020. [Internet] España: 2021. [Consultat el 10 de febrer del 2022] Disponible a: https://www.ine.es/prensa/edcm_2020.pdf
4. Idescat.cat. Anuari estadístic de Catalunya, Suïcidis. Per sexe. Províncies 2020[Internet] Idescat [Consultat el 10 de febrer del 2022] Disponible a:
<https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=616>
5. Ine.es . Defunciones según la causa de muerte. 2020 [Internet] Institut Nacional de Estadística [Consultat el 10 de febrer del 2022] Disponible a:
<https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=7947>
6. Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT). El Codi Risc de Suïcidi de Catalunya registra prop de 19.000 episodis de conducta suïcida en sis anys. 2020 [Internet] ASPCAT [Consultat el 10 de febrer del 2022] Disponible a:
<https://salutpublica.gencat.cat/ca/detalls/Article/El-Codi-Risc-Suicidi-de-Catalunya-registra-prop-de-19-0002.000-episodis-de-conducta-suicida-en-sis-anys>
7. Conducta suïcida - Trastornos de la salud mental - Manual MSD versión para público general 2021 [Internet]. Manual MSD versión para público general. [Consultat el 21 d'Abril del 2022]. Disponible a:
<https://www.msmanuals.com/es-es/hogar/trastornos-de-la-salud-mental/conducta-suicida-y-autolesiva/conducta-suicida>

8. Unicef.org ¿Qué es la adolescencia? 2020 [Internet] Unicef [Consultat el 10 de febrer del 2022] Disponible a: <https://www.unicef.org/uruguay/que-es-la-adolescencia>
9. La adolescencia del cerebro - neuronas en crecimiento 2016 [Internet]. Neuronas en crecimiento. [Consultat el 28 de Març del 2022].
Disponible a: <https://neuropediatra.org/2016/03/14/la-adolescencia-del-cerebro/>
10. Unicef.org Suicidio. Comunicación, infancia y adolescencia. Guía para periodistas. 2017 [Internet] Unicef [Consultat el 10 de febrer del 2022]
Disponible a: <https://www.unicef.org/argentina/media/1536/file/Suicidio.pdf>
11. Susplay. com. Apuntes metodología y terminología NANDA-NIC-NOC. 2020[Internet] [Consultat el 10 de febrer del 2022] Disponible a:
<https://www.salusplay.com/apuntes/apuntes-de-metodologia-y-terminologia-nanda-nic-nic/tema-1-intervenciones-de-enfermeria-nic/resumen>
12. Mamédio, C., Roberto, M., & Nobre, C. (2007). Estrategia PICO para la construcción de la pregunta de investigación y la búsqueda de evidencias. [Internet] *Revista Latino-Am Enfermeria*, 15(3). [Consultat el 12 de febrer del 2022]
Disponible a: <https://www.scielo.br/j/rlae/a/CfKNnz8mvSqVjZ37Z77pFsy/?lang=es>
13. Matthew J. Page, Joanne E. Mckenzie, Patrick M. Bossuyt, Isabelle Boutron, Tammy C. Hoffmann, Cynthia D. Mulrow. Declaración PRISMA 2020: una guía actualizada para la publicación de revistas sistemáticas. *Revista Española de Cardiología*. [Internet] 2021 [Consultat el 12 de febrer de 2022] DOI: [10.1016/j.recesp.2021.06.016](https://doi.org/10.1016/j.recesp.2021.06.016)
14. Trueba-Gómez R, Estrada-Lorenzo J. La base de datos PubMed y la búsqueda de información científica. 2010 [Internet Seminarios de la Fundación Española de Reumatología. 2010;11(2):49-63. [Consultat el 25 de febrer del 2022] DOI: [10.1016/j.semreu.2010.02.005](https://doi.org/10.1016/j.semreu.2010.02.005)
15. CINAHL | Biblioteca de la Facultad de Enfermería [Internet]. Biblioteca.ucm.es. [Citat el 21 d'Abril del 2022]. Disponible a: <https://biblioteca.ucm.es/enf/cinahl>

16. Willging, C. E., Green, A. E., & Ramos, M. M. Implementing school nursing strategies to reduce LGBTQ adolescent suicide: A randomized cluster trial study protocol. *Implementation Science*, 11(1) 2016 [Internet] [Consultat el 18 de febrer del 2022] DOI: <https://doi.org/10.1186/s13012-016-0507-2>
17. Sisler, S. M., Schapiro, N. A., Nakaishi, M., & Steinbuchel, P. Suicide assessment and treatment in pediatric primary care settings. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 33(4). 2020 [Internet] [Consultat el 18 de febrer del 2022] DOI: <https://doi.org/10.1111/jcap.12282>
18. Ballard, E. D., Cwik, M., Van Eck, K., Goldstein, M., Alfes, C., Wilson, M. E., Virden, J. M., Horowitz, L. M., & Wilcox, H. C. Identification of At-Risk Youth by Suicide Screening in a Pediatric Emergency Department. *Prevention science : the official journal of the Society for Prevention Research*, 18(2), 174–182. 2017 [Internet] [Consultat el 18 de febrer del 2022] DOI: <https://doi.org/10.1007/s11121-016-0717-5>
19. Rajamohan, S., Sharkey, P. L., & Heavey, E. Therapeutic approaches for suicidal adolescents. *Nursing*, 48(9). 2018 [Internet] [Consultat el 18 de febrer del 2022] DOI: <https://doi.org/10.1097/01.NURSE.0000544211.85664.4c>
20. Grimmond, J., Kornhaber, R., Visentin, D., & Cleary, M. A qualitative systematic review of experiences and perceptions of youth suicide. *PLoS ONE*, 14(6). 2019 [Internet] [Consultat el 18 de febrer del 2022] DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0217568>
21. Farley, H. R. Assessing mental health in vulnerable adolescents. *Nursing*, 50(10). 2020 [Internet] [Consultat el 18 de febrer del 2022] DOI: <https://doi.org/10.1097/01.NURSE.0000697168.39814.93>
22. Goodyear-Smith, F., Martel, R., Darragh, M., Warren, J., Thabrew, H., & Clark, T. C. Screening for risky behaviour and mental health in young people: The YouthCHAT programme. In *Public Health Reviews* (Vol. 38, Issue 1). [Internet] 2017 [Consultat el 18 de febrer del 2022] DOI: <https://doi.org/10.1186/s40985-017-0068-1>

23. Pestaner, M. C., Tyndall, D. E., & Powell, S. B. The Role of the School Nurse in Suicide Interventions: An Integrative Review. In *Journal of School Nursing* (Vol. 37, Issue 1). 2021 [Internet] [Consultat el 18 de febrer del 2022]
DOI:<https://doi.org/10.1177/1059840519889679>
24. Martel, R., Reihana-Tait, H., Lawrence, A., Shepherd, M., Wihongi, T., & Goodyear-Smith, F. (2020). Reaching out to reduce health inequities for Māori youth. *International Nursing Review*, 67(2). 2020 [Internet] [Consultat el 18 de febrer de 2022]
25. Brizeth Aredo Peláez, C., Guillaumet i Olives, M., & Hernández Martínez-Esparza, E. La adolescencia como factor de riesgo de la conducta suicida. *Ágora de Enfermería, ISSN 1575-7668, Vol. 22, Nº. 2, 2018, Págs. 58-62, 22(2)*. 2018 [Internet] [Consultat el 18 de febrer de 2022]
26. Nasution, R. A., Keliat, B. A., & Wardani, I. Y. Effect of Cognitive Behavioral Therapy and Peer Leadership on Suicidal Ideation of Adolescents in Bengkulu. *Comprehensive Child and Adolescent Nursing*, 42(sup1). 2019 [Internet] [Consultat el 18 de febrer de 2022] DOI:<https://doi.org/10.1080/24694193.2019.1578300>
27. Kim, J. H., Walsh, E., Pike, K., & Thompson, E. A. Cyberbullying and Victimization and Youth Suicide Risk: The Buffering Effects of School Connectedness. *Journal of School Nursing*, 36(4). 2020 [Internet] [Consultat el 18 de febrer de 2022]
DOI:<https://doi.org/10.1177/1059840518824395>
28. Omerov, P., Kneck, Å., Karlsson, L., Cronqvist, A., & Bullington, J. (2020). To Identify and Support Youths Who Struggle with Living-Nurses' Suicide Prevention in Psychiatric Outpatient Care. *Issues in mental health nursing*, 41(7), 574–583. 2020 [Internet] [Consultat el 19 de febrer de 2022] DOI:
<https://doi.org/10.1080/01612840.2019.1705946>
29. Chang, B. Suicide prevention in transgender youth and adolescents: A poststructural nursing perspective. In *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing* (Vol. 32, Issue 2). 2019 [Internet] [Consultat el 19 de febrer del 2022] DOI:
<https://doi.org/10.1111/jcap.12236>

30. Korczak, D. J., Finkelstein, Y., Barwick, M., Chaim, G., Cleverley, K., Henderson, J., Monga, S., Moretti, M. E., Willan, A., & Szatmari, P. A suicide prevention strategy for youth presenting to the emergency department with suicide related behaviour: Protocol for a randomized controlled trial. *BMC Psychiatry*, 20(1). 2020 [Internet] [Consultat el 19 de febrer del 2022] DOI:<https://doi.org/10.1186/s12888-019-2422-y>
31. Roberts, D. C., Taylor, M. E., & Pyle, A. D. A. Suicide Prevention for School Communities: An Educational Initiative for Student Safety. *NASN School Nurse (Print)*, 33(3). 2018 [Internet] [Consultat el 19 de febrer del 2022] DOI:<https://doi.org/10.1177/1942602X18766499>
32. Kim, H. Y., Nam, E. W., Jin, K. N., & So, A. Y. (2020). Effectiveness of a school-based mental health education program in an impoverished urban area of Peru. *Global Health Promotion*, 27(1). 2020 [Internet] [Consultat el 19 de febrer del 2022] DOI:<https://doi.org/10.1177/1757975918786728>